

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله عليها) شهرستان شیراز
مقاله درسی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

نقش رهبری در پیروزی و تداوم انقلاب اسلامی ایران

استاد راهنما

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر

محبوبه غنی

بهار ۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله عليها) شهرستان شیراز
مقاله درسی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

نقش رهبری در پیروزی و تداوم انقلاب اسلامی ایران

استاد راهنما

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر

محبوبه غنی

بهار ۹۷

چکیده

مدیریت و رهبری یکی از ارکان مهم در تمام جریانات اجتماعی است. رمز موفقیت و پیروزی در انقلاب، داشتن رهبری مدیر، مدبر و آگاه به زمان است. انقلاب اسلامی ایران از مهم ترین جریانات اجتماعی جهان است. امام خمینی (ره) به عنوان معمار کبیر انقلاب، رهبری آن را بر عهده داشتند. بنیه علمی و اعتقادی، بصیرت و مدیریت، بینش سیاسی و اجتماعی ایشان سبب شد تا بتوانند انقلاب اسلامی را به پیروزی برسانند. پس از ایشان، امام خامنه ای (حفظه الله) که از یاران با وفایشان بودند، رهبری این انقلاب را بر عهده گرفتند. سیاست ها و مدیریت های مدبرانه ایشان سبب تداوم انقلاب تا به امروز گشته است. این تحقیق با راهبردی توصیفی، قصد دارد نقش رهبری در پیروزی و تداوم انقلاب اسلامی ایران را مطرح نماید.

کلید واژه ها: پیروزی، انقلاب، رهبری، ولایت فقیه، اسلام.

۱- مقدمه

انسان ها در محیط اجتماعی زندگی می کنند. جریانات اجتماعی از جمله انقلاب، کودتا، جنبش و ... مقتضای زندگی اجتماعی هستند. در هر جریان اجتماعی عناصر مختلفی دخیل هستند. از عناصر مهم در پیروزی هر انقلاب، داشتن رهبری آگاه است. انقلاب اسلامی ایران نمونه بارز انقلاب های موفق در جهان است. امام خمینی(ره)، رهبر معظم انقلاب بودند که با ایمان راسخ و علم و آگاهی خود کشتی انقلاب را به ساحل پیروزی رساندند و پس از ایشان امام خامنه ای (حفظه الله) این مسئولیت را بر عهده گرفتند. عملکرد امام خامنه ای (حفظه الله) سبب تداوم و استواری این انقلاب تا به امروز گشته است.

از همین رو در تحقیق پیش رو به مفهوم شناسی انقلاب، انقلاب اسلامی و ولایت فقیه پرداخته شده است. پس از آن نقش رهبری امام خمینی (ره) در پیروزی انقلاب و عملکرد ایشان و در ادامه نقش رهبری امام خامنه ای (حفظه الله) و اقدامات و چشم انداز ایشان پیرامون انقلاب را بررسی کرده است.

۲- مفهوم شناسی انقلاب، انقلاب اسلامی و ولایت فقیه

۲-۱- مفهوم انقلاب

قرآن به وضوح مبانی تفکر سیاسی اسلام را تبیین کرده است. مسائلی چون: خلافت الهی انسان، امامت و رهبری، حاکمیت انسان بر سرنوشت خویش، حکومت و زمامداری از جمله مهمترین مسائل و اندیشه های سیاسی قرآن است. این نقطه آغاز انقلاب شد. در حقیقت با این آیات کریمه و سیره محمدی مبانی و اصول عملی انقلاب شکل گرفت و با تاکید بر اصل متری ولایت فقیه اساس آن پایه گذاری شد.^۱

۱. حسین، اسکندری، آیه های زندگی، چاپ دوم، سروش، تهران، ۱۳۸۵، ص ۲۷.

اسلام بدون کج‌اندیشی و تحجر و انحراف، اسلام بدون التقاط، اسلام شجاعت‌بخش به انسانها، و اسلام هدایت‌کننده‌ی انسانها به سوی علم و دانش بر آن حاکم است؛ اسلامی که با همان شکلی که در قرن اول اسلامی به آن عمل شد، توانست یک مجموعه‌ی پراکنده را به اوج تمدن تاریخی و جهانی برساند و تمدن و دانش او بر دنیا سیطره پیدا کند. سیطره و تسلط علمی به دنبال خود عزت سیاسی هم می‌آورد؛ رفاه اقتصادی هم می‌آورد؛ فضایل اخلاقی هم می‌آورد؛ اگر کشور به معنای واقعی کلمه اسلامی شود. (۸۴/۵/۲۸)

۴-۲-۵- مرحله پنجم: تشکیل دنیای (امت، تمدن) اسلامی

از این مرحله که عبور کنیم، بعد از آن، دنیای اسلامی است. از کشور اسلامی می‌شود دنیای اسلامی درست کرد. الگو که درست شد، نظایرش در دنیا به وجود می‌آید. (۷۹/۹/۱۲)

وقتی کشور اسلامی پدید آمد، تمدن اسلامی به وجود خواهد آمد؛ آن وقت فرهنگ اسلامی فضای عمومی بشریت را فرا خواهد گرفت. اینها همه‌اش با مراقبت و با تقوا عملی است؛ تقوای فردی و تقوای جماعت و امت.

اگر توانستیم این مرحله را به سلامت طی کنیم- که از همت مردان و زنان مؤمن، این چیزها اصلاً بعید نیست- آن وقت مرحله‌ی بعدی، ایجاد دنیای اسلام است. ببینید؛ فرآیند تحقق نظام اسلامی، همین‌طور قدم به قدم به نتایج نهایی خود نزدیک می‌شود. نمی‌شود توقع داشت که من و شما خود را اصلاح نکنیم؛ اما دنیا را اصلاح کرده باشیم یا کشور، اسلامی شود؛ نه. ما باید به خود پردازیم. پس یکی از چیزهایی که ما لازم داریم، استقامت و پایداری است. استقامت، یعنی مسیر و جهت‌گیری را گم نکنیم و مرتب خطاها را اصلاح کنیم و از این‌که به ما بگویند خطا کرده‌اید، بدمان نیاید. (۸۰/۹/۲۱)

امت اسلامی هم اگر با تقوا بود، می‌تواند در راه‌های دشوار حرکت کند؛ مشکلات در مقابل او زانو می‌زنند؛ او در مقابل مشکلات زانو نمی‌زند. به این جمله‌ی امیرالمؤمنین (علیه‌الصلاة و

السلام) توجه کنید: «من اخذ بالتقوى عزبت عنه الشدائد بعد دنوها»؛ اگر فردی- و من عرض می‌کنم اگر ملتی- تقوا را برای خودش جاده‌ی عمل قرار داد و متقی شد، شاید زندگی اگر نزدیک او هم رسیده باشد، از او دور خواهد شد. «و احولت له الامور بعد مرارتها»؛ تلخی‌های زندگی برای او شیرین خواهد شد. «و انفرجت عنه الامواج بعد تراکمها»؛ امواج طوفنده‌ی شاید زندگی، بعد از آن که متراکم شده باشند، از او دور خواهند شد و او بر امواج سوار خواهد شد. «و اسهلت له الصعاب بعد انصابها»؛ دشواری‌ها و سختی‌های زندگی بعد از آن که به سخت‌ترین مرحله رسیده باشد، برای او آسان خواهد شد.

واقع قضیه هم همین‌طور است. امروز ملتهای مسلمان در مقابل زورگویی قدرتهای جهانی حرفی برای گفتن ندارند؛ نه علم لازمی، نه فناوری پیشرفته‌ی، نه در زمینه‌های گوناگون سیاسی مهارتی؛ چرا؟ چرا ما عقب ماندیم؟ چون تقوا را از دست دادیم. این همان شدت‌هایی است که با تقوا برطرف می‌شود.

شما ملت ایران در انقلابتان تقوای الهی را رعایت کردید؛ در دفاع از این انقلاب و از کشور و از اصالت‌های اسلامی و دینی و ملی‌تان تقوای الهی را رعایت کردید؛ لذا امروز بحمدالله به همان نسبت عزیزید. امروز عزت و اقتدار و عظمت ملت ایران در چشم مردم دنیا و دولتها و حتی دشمنانش با اکثر کشورهای اسلامی قابل مقایسه نیست؛ این به خاطر تقواست. هر چه کمبود داریم، به خاطر بی‌تقوایی است. (۸۴/۵/۲۸)

۵- نتیجه گیری

رهبری در کنار دیگرعناصر، در پیروزی وتداوم انقلاب نقش به سزایی دارد چنان که جریانات اجتماعی و انقلاب ها در صورت نداشتن رهبر آگاه و مدبر به اهداف خود دست نمی یابند.

ولایت فقیه از ارکان حکومت اسلامی است که در انقلاب اسلامی ایران نیز جایگاه اساسی دارد. امام خمینی (ره) با تلاش ها و بصیرت و آگاهی خود توانستند کشور ایران را از ظلم و جور رها سازند و پایه های انقلاب را با عملکرد آگاهانه خویش استوار کردند. اعتقادات محکم و ایمان راسخ، پایه علمی قوی، مدیریت بحران و بصیرت سیاسی و اجتماعی ایشان سبب شد انقلاب اسلامی ایران به پیروزی برسد. ایشان نهال انقلاب را با تلاش های شبانه روزی و کاشتند و با کمک مردم و یاران انقلابی خود آبیاری کردند. پس از ایشان حضرت ایه الله خامنه ای (حفظه الله) این مسئولیت خطیر را برعهده گرفتند. آگاهی، بصیرت، زمان شناسی و مدیریت های درست ایشان، نهال انقلاب را به درختی تنومند تبدیل کرد.

در نتیجه آنچه امروز به عنوان انقلاب اسلامی شناخته می شود، حاصل زحمات فراوان و مدیریت های صحیح است که به پشتوانه مردم توانستند آن را به پیروزی برسانند و تداوم بخشند.

لذا وظیفه مردم در مقابل این انقلاب آن است که در حفظ آن بکوشند و در راستای تحقق اهداف آن گام بردارند که لازمه این کار تبعیت و پشتیبانی از ولایت فقیه است. مردم در مقابل این انقلاب مسئولند و باید برای مقابله با تهدیدات احتمالی خارجی و استکبار جهانی، گوش به فرمان امر ولی باشند و جایگاه ایشان را به خوبی بشناسند.

منابع و مآخذ

* قرآن کریم

منابع عربی

۱. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۱۱، بیروت، دارالاحیاء التراث العربی، ۷۱۱ ه.ق.
۲. اصفهانی، راغب، مفردات الفاظ قرآن، چاپ سوم، ج ۳، تهران، مرتضوی، ۱۳۸۵.
۳. الجوهری فارابی، اسماعیل بن حماد، الصحاح، ج ۵، بیروت، دارالاحیاء التراث العربی، ۱۳۹۸ ه.ق.
۴. معلوف، لوئیس، المنجد (محمد بندر ریگی)، چاپ ششم، ج ۲، تهران، انتشارات ایران، ۱۳۷۵.

منابع فارسی

۱. اسکندری، حسین، آیه های زندگی، چاپ دوم، تهران، سروش، ۱۳۸۵.
۲. انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن، چاپ هفتم، ج ۴، تهران، انتشارات سخن، ۱۳۹۰.
۳. حسینی دشتی، مصطفی، معارف و معاریف، چاپ اول، ج ۲، تهران، سپید موی اندیشه، ۱۳۹۲.
۴. حسینی، محمد، فرهنگ لغات و اصطلاحات فقهی، چاپ دوم، تهران، انتشارات صدا و سیما، ۱۳۸۲.
۵. خمینی، روح الله، ولایت فقیه امام خمینی (ره)، چاپ پانزدهم، تهران، موسسه تنظیم و

نشر آثار امام خمینی(ره)، ۱۳۷۳.

۶. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، چاپ دوم، ج ۴، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.

۷. رجالی تهرانی، علی رضا، ولایت فقیه در عصر غیبت، چاپ اول، قم، نبوغ، ۱۳۸۹.

۸. شفیعی، عباس، سبک رهبری امام خمینی (ره)، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۹.

۹. صدر، محمد، راز و رمز رهبری امام (ره)، بی جا، پایگاه امام خمینی(ره)، بی تا.

۱۰. عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، چاپ بیست و ششم، ج ۲، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۲.

۱۱. عمید زنجانی، عباسعلی، انقلاب اسلامی و ریشه های آن، چاپ پنجم، تهران، کتاب طوبی، ۱۳۷۱.

۱۲. فوزی، یحیی، اندیشه سیاسی امام خمینی(ره)، قم، نشر معارف، ۱۳۸۸.

۱۳. قریشی، علی اکبر، قاموس قرآن، چاپ یازدهم، ج ۳، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶.

۱۴. کریمی، محمدتقی، نقش رهبری در مدیریت بحران ها ۱، چاپ هفتم، ج ۳۸، تهران، شرکت انتشارات کیهان، ۱۳۹۰.

۱۵. مرکز فرهنگ و معارف قرآن، دایره المعارف قرآن، چاپ اول، قم، موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۶.

۱۶. مصباح یزدی، محمدتقی، مشکات، چاپ اول، قم، موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی(ره)، ۱۳۸۵.

۱۷. معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، چاپ چهارم، تهران، اشجع میکائیل، ۱۳۸۸.

منابع الکترونیکی

۱. Khamenei.ir